

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาต่อการพัฒนาชีวิตของผู้สูงอายุ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1.1 ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนราษฎรของ เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยมีจำนวน 8,049 คน (สำนักงานปลัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา, ฝ่ายทะเบียนราษฎรและกองสวัสดิการสังคม, ธันวาคม 2554) โดยใช้ขนาดตัวอย่างจำนวน 381 คน จากการใช้สูตรคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ที่ระดับ .05 ดังนี้ (Tamane. 1973 : 1088)

$$\text{สูตร Yamane} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยกำหนดให้

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากรคือผู้สูงอายุในเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8,049 คน

e = ระดับความคลาดเคลื่อน (.05)

$$n = \frac{8,049}{1+(8,049)(.05)^2}$$

$$n = 381.06285 \text{ คน}$$

$$\text{สรุป } n = 381 \text{ คน}$$

จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จำนวน 381 คน

ตาราง 1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ตำบล	ประชากรผู้สูงอายุ ทั้งหมด (คน)		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ผู้สูงอายุ (คน)	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
ตำบลหอรดไชย	727	1,003	34	48
ตำบลท่าवासกรี	493	689	23	33
ตำบลประตูลัย	994	1,275	47	60
ตำบลหัวรอ	819	1,099	39	52
ตำบลบ้านเกาะ	89	125	4	6
ตำบลหันตรา	74	94	4	4
ตำบลคลองสวนพลู	64	112	3	5
ตำบลคลองสระบัว	25	29	1	1
ตำบลเกาะเรียน	18	21	1	1
ตำบลกะมัง	138	161	7	8
รวม	3,441	4,608	163	218
รวม	8,049		381	

ที่มา : สำนักงานปลัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา. 2555 : 12

1.2 ผู้บริหารเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาและเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ได้แก่ ปลัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 คน รองปลัด

เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่ายกองสวัสดิการสังคม จำนวน 1 คน และ
รองหัวหน้าฝ่ายกองสวัสดิการสังคม จำนวน 1 คน รวม 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

1. แบบสอบถามที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้รวมของครอบครัว จำนวน 6 ข้อ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาต่อการพัฒนาชีวิตของผู้สูงอายุ 6 ด้าน คำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 30 ข้อ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert type) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด (สุภมาส น้อยเล็ก. 2547 : 57) โดยกำหนดค่าของลำดับคะแนน ดังนี้

เกณฑ์การให้ความหมายของบทบาทของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา

ระดับการมีบทบาท	ความหมาย
5	มากที่สุด
4	มาก
3	ปานกลาง
2	น้อย
1	น้อยที่สุด

สำหรับวัดคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาผลการตัดสินใจ ซึ่งมีสูตรที่ใช้ในการคำนวณและเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2550 : 77)

ระดับค่าเฉลี่ย

=

คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด

จำนวนชั้น

=

5-1

5

=

0.8

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.79	แสดงว่า	มีความพึงพอใจ ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.80 – 2.59	แสดงว่า	มีความพึงพอใจ ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.60 – 3.39	แสดงว่า	มีความพึงพอใจ ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.40 – 4.19	แสดงว่า	มีความพึงพอใจ ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.20 – 5.00	แสดงว่า	มีความพึงพอใจ ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในบทบาทของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ จำนวน 2 ข้อ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

2. แบบสัมภาษณ์ จำนวน 6 ข้อ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยดังนี้

2.1 เครื่องบันทึกเสียง ใช้บันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์โดยสามารถนำมาถอดเสียงภายหลังเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ แปลผล และสรุปผล

2.2 สมุดจดบันทึกการสัมภาษณ์ ใช้สำหรับการจดบันทึกประเด็นสำคัญขณะสัมภาษณ์ และนำแต่ละประเด็นที่สัมภาษณ์มาประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการบันทึกเสียงเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ แปลผล และสรุปผลได้

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการเก็บข้อมูลตามขั้นตอนศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวทาง หลักการ และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา

2. ศึกษาหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถาม

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาไปตรวจสอบคุณภาพด้านเนื้อหาโดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบข้อคำถามแต่ละข้อว่ามีลักษณะครอบคลุมและตรงกับนิยามที่กำหนด รวมทั้งตรวจสอบความถูกต้องของภาษาโดยการหาค่า IOC เป็นเกณฑ์การตัดสินใจว่าจะคงข้อคำถามหรือคำถามนั้นไว้หรือตัดออก ข้อคำถามที่จะคงไว้ต้องมีดัชนีความสอดคล้องไม่ต่ำกว่า 0.5 (ยุทธพงษ์ กัยวรรณ. 2543 : 123)

4. ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คนเสนอแนะร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมการค้นคว้าอิสระอีกครั้ง

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขแล้วไปทดลอง (Try out) กับกลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาที่มีลักษณะใกล้เคียงแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ จำนวน 30 คน

6. นำผลจากการทดลองใช้แบบสอบถามวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟาร์ (α - Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาช (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ .8475

7. นำผลที่ได้มาปรับปรุงแบบสอบถาม และพัฒนาแบบสอบถามแล้วจัดทำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยาเพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา หัวหน้าส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ เพื่อแจ้งวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำการค้นคว้าอิสระกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด

2. ประสานงานกับผู้นำชุมชนในแต่ละชุมชนโดยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบสัมภาษณ์เพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. นำแบบสอบถามไปแจกให้แก่กลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ จำนวนทั้งสิ้น 381 คน และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและรับคืนด้วยตนเอง โดยใช้ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเป็นระยะเวลา 3 เดือน คือ ตั้งแต่ เดือน ตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2555

5. รวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความถูกต้องทุกฉบับ ซึ่งการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 381 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาในครั้งนี้ เมื่อผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลแล้วทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษาสถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้รวมของครอบครัว จำนวน 6 ข้อ โดยการแจกแจงความถี่ และ ร้อยละ (Frequency and percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ 6 ด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)